

Indholdsfortegnelse

Abstract	3
Indledning.....	4
Problemformulering	4
Hvad er informationsstandere og bogautomater, og hvad skal de bruges til?	4
Målbeskrivelse	5
Metode – Redegørelse og analyse af metode og teori	5
Interview.....	6
Interviewspørgsmål	6
Behandling af interview.....	7
Fejlkilder ved den kvalitative metode	7
Spørgeskemaundersøgelserne	8
4 faser i en spørgeskemaundersøgelse	8
1. Fase – Problemformulering og viden	8
Problemformulering og spørgeskemaundersøgelsen	9
2. Fase - Udformning af spørgsmålene.....	9
3. Fase. Udeling af spørgeskemaerne.....	11
4. Fase - Databehandling af spørgeskemaundersøgelserne.....	12
Potentielle fejlkilder ved spørgeskemaundersøgelserne.	12
Teori – Teorien bag produktet.....	13
Brugeradfærd og serendipitet.....	13
Serendipitet via informationsstandere og bogautomater	14
Delkonklusion – Har valget af metode og teori været den mest hensigtsmæssige?	14
Redegørelse og analyse af projektforløbet og produktet	15
Valg af projekt	15
Forberedelse til interview og spørgeskemaundersøgelse.....	15
Indsamlingen af dataene	16
Skrivefase.....	17
Kontakt med projektstedet	17
Delkonklusion - projektforløb.....	17
Opbygningen af produktet	17
Præsentation af produktet	18

Delkonklusion – er målbeskrivelsen for projektet opfyldt?	18
Konklusion	19
Perspektivering.....	20
Formidling i det offentlige rum	20
Digitalisering i fremtiden	21
Evaluering	22
Litteraturliste	23
Bilag	24
Projektplan	24

Abstract

Denne rapport redegør, analyserer og evaluerer på det erhvervsrelaterede projekt "Litteraturformidling via informationsstandere og bogautomater" udarbejdet for HvidovreBibliotekerne i 2013. Projektet havde til hensigt at undersøge hvordan man kunne bruge Avedøre Biblioteks informationsstandere og deres bogautomater til litteraturformidling.

I denne rapport redegøres for hvordan metoderne og teorien er konstrueret og brugt i projektet.

Der forekommer også en analyse af projektforsøget samt produktet.

Informationsstandere og bogautomater placeres også i andre perspektiver.

Til sidst evalueres hele projektforsøget.

Indledning

Dette erhversrelaterede projekt havde til hensigt at undersøge hvordan man kan benytte informationsstandere og bogautomater til litteraturformidling.

Opgaven var at give HvidovreBibliotekerne inspiration og redskaber til hvordan de kunne bruge de nyanskaffede digitale ressourcer på Avedøre Bibliotek, til litteraturformidling.

Problemformulering

Projektrapporten har til formål at evaluere på projektet ”Litteraturformidling via informationsstandere og bogautomater” udarbejdet til HvidovreBibliotekerne.

I rapporten vil følgende spørgsmål blive besvaret:

- Var valg af teori og metode den rigtige?
- Hvordan forløb projektet?
- Blev målbeskrivelsen fra projektet opfyldt?
- Hvordan kan projektet ses i andre perspektiver?
- Hvad har jeg lært?

Hvad er informationsstandere og bogautomater, og hvad skal de bruges til?

Der sker store forandringer indenfor bibliotekerne. Her spiller digitalisering en nøglerolle.

Flere af bibliotekernes materialer digitaliseres, kommer på internettet og som apps på diverse platforme. eReolen er et eksempel på en service på internettet, hvor man kan streamme materialerne digitalt direkte til sin Ipad, Iphone eller E-bogslæser, og gå uden om det fysiske bibliotek.

Nogle biblioteker har fået deres egen smartphone app, så man altid har biblioteket lige ved hånden og ikke behøver bruge en computer.

Flere biblioteker begynder også at integrere digitaliseringen i det fysiske biblioteksrum, for at fremme opmærksomheden ved den fysiske samling.

Informationstandere og bogautomater er måder at give fysiske materialer digitalt liv.

En informationsstander er en skærm, som viser forskellige materialer og hvilke afdelinger de står.

Informationsstanderens skærm vises som en bogreol, hvor der kan stå nogle materialer. På denne virtuelle bogreol vises tre materialer af gangen, som efter noget tid udskiftes af nogle andre.

En bogautomat er en touchscreen hvor der vises forskellige titler. Man kan via forskellige kategorier navigere gennem bogautomatens materialer.

Indholder af bogautomaterne er målrettet den specifikke afdeling i biblioteket, så brugeren får inspiration i den kontekst vedkommende har sin interesse.

Trykker man på en titel får man en lille beskrivelse af den. Samtidig kan vælge funktioner som ”andre har også lånt”, ”af samme forfatter” og ”mere i samme serie”. Man kan også ”prøve lykken”

via en ”prøv lykken” funktion og få bogautomaten til at vælge en titel for sig. Der er ingen søgefunktion i bogautomaterne, så man ved ikke hvad man finder, når man benytter en bogautomat.

Det visuelle møde med bøgernes forsider, fremfor deres bogrygge har stor indvirkning på biblioteksbrugeren.

Forsiderne kan tale til vores sanser. Vi kan blive forført eller frastødt. Blive interesseret eller være ligeglad.

Uanset hvilket følelse der skabes når man ser på en bogforside, om det er positivt eller negativt, så vækker den noget i os som en bogryg ikke gør.

Informationsstandere og bogautomater er derfor fremfor alt litteraturformidlere, der giver et visuelt udtryk af materialerne.

Målbeskrivelse

Den 1. November flyttede Avedøre Bibliotek ind i nye lokaler. Samtidig ville der i den nye indretning være flere digitale muligheder. Informationsstander, bogautomater, storskærme og en digital væg.

For Avedøre Bibliotek er disse nye digitale muligheder en hel ny måde at tænke litteraturformidling. Derfor var ønsket fra projektstedet at de gerne ville have inspiration og redskaber til hvordan de nye digitale muligheder kunne bruges til litteraturformidling. Mellem studerende og projektudbyderen blev det aftalt, at der i opgaven skulle fokuseres på informationsstanderen og bogautomaterne.

Derfor var målbeskrivelsen med dette erhvervsrelaterede projekt, at undersøge hvilke muligheder Avedøre Biblioteks nye digitale ressourcer giver for digital litteraturformidling.

Det forventede mål med projektet var at finde inspiration og redskaber til hvordan de kan bruge deres informationsstander og bogautomater, til litteraturformidling.

Udfra denne målbeskrivelse blev følgende problemformulering til projektet udarbejdet:

Hvordan kan man formidle litteratur via informationsstandere og digitale bogautomater?

- **Hvordan kan man formidle litteratur mellem digitale og fysiske medier?**
- **Hvordan kan man formidle litteratur til forskellige brugergrupper?**

Metode – Redegørelse og analyse af metode og teori

I dette afsnit vil der blive redegjort for valget af metode og teori.

Jeg valgte at bruge Københavns Hovedbibliotek til at lave undersøgelserne til opgaven. Dette skyldes at de i nogle år har haft benyttet bogautomater i biblioteksrummet og derfor havde erfaringer med denne form for formidling. Jeg ville både undersøge de ansattes syn på

bogautomaterne, men også biblioteksbrugernes. Derfor valgte jeg at interviewe to ansatte på Københavns Hovedbibliotek, som var med til at anskaffe bogautomaterne.

For at få biblioteksbrugernes syn på bogautomaterne og for at kunne tilføje noget statistik, valgte jeg også at udføre en spørgeskemaundersøgelse på både Københavns Hovedbibliotek og Avedøre Bibliotek.

Interview

Et kvalitativt interview kan beskrives som en samtale med en struktur og et formål. Det afviger fra spontane synspunkter der kan forekomme i dagligdagssamtaler. Interviewet bliver til en opmærksomt udsørgende og lyttende metode og har til formål at skaffe sig efterprøvet viden (Kvale & Brinkmann 2009).

Med kvalitative undersøgelser skaber man sig viden om personers subjektive synspunkter. Det kvalitative interview giver respondenten mulighed for at tale på egne præmisser. Med et kvalitativt interview kan man få en bred forståelse af en problemstilling og gå dybden med dens elementer.

Hensigten med at lave interview til opgaven var at undersøge tankerne og baggrunden bag anskaffelsen af bogautomaterne på Københavns Hovedbibliotek.

Jeg kunne bruge interviewet til inspirationen og redskaberne der skulle laves til HvidovreBibliotekerne idet det kunne sige noget om hvilke erfaringer og udfordringer de har stået overfor ved anskaffelsen og brugen af bogautomaterne.

Interviewet gav sig i udtryk som et struktureret interview med faste retningslinier. Der blev lavet en interviewguide med 10 spørgsmål. Interviewguiden blev sendt til Københavns Hovedbibliotek på mail inden interviewet.

Interviewet bar præg af at det var mig der stillede spørgsmålene og holdt mig slavisk til dem. Der var dog et par opfølgende spørgsmål.

Ved denne form for interview har respondenten lidt fleksibilitet dvs at der ikke kan afviges fra stillede spørgsmål.

Dette kan gøre at eventuelle righoldige pointer eller informationer går tabt fra respondentens side. (Fontana & Frey 1994).

Interviewspørgsmål

Interviewguiden indholdt 10 spørgsmål. Jeg valgte at holde mig til 10 spørgsmål, så interviewet ikke blev for overvældende for respondenterne.

1. Hvorfor ville i anskaffe bogautomater?

2. Hvad var jeres ønskede effekt ved at få bogautomaterne?

3. Hvad mener i de væsentligste forskelle mellem at bruge bogautomaterne og "græsse" efter materialerne blandt bogreolerne er?

4. Hvilken betydning har det for litteraturformidlingen på biblioteket, at i har fået bogautomaterne?

5. Hvad mener i det har gjort for de fysiske materialer, at i har fået bogautomaterne?

6. Kan i se nogen forskel på hvordan brugerne ”græsser” efter materiale, efter i har fået bogautomaterne?

7. Har i nogen opfattelse af at bogautomaterne bruges mere i nogle afdelinger i biblioteket, end andre?

8. Har i nogen opfattelse af om nogle aldersgrupper benytter sig mere af bogautomaterne, end andre?

9. Bliver bogautomaterne brugt i mere eller mindre grad nu iforhold til lige da i fik dem?

10. Hvordan bruger i jeres storskærme på 1 og 2 sal i forhold til formidling?

Figur 1: Spørgsmålene i interviewet

De første to spørgsmål er *indledende spørgsmål*. Ved denne spørgsmålstype introduceres interviewets emne.

Med indledende spørgsmål kan man få spontane og gode beskrivelser af fænomener (Kvale & Brinkmann 2009).

De efterfølgende otte spørgsmål har mere karakter af *Direkte spørgsmål*. I disse spørgsmål spørges der ind til forskellige aspekter af emnet.

Denne slags spørgsmål kan bruges, når respondenterne har givet deres spontane beskrivelser og peget på emner der vedrører dem (Kvale & Brinkmann 2009).

Behandling af interview

Interviewet blev transkriberet i Microsoft Office Word 2007. Jeg havde fået lov af projektstedet at vedlægge interviewet som lydfil, men jeg mente det var mest hensigtsmæssigt at få det ned på skrift. Med en transkription ville det være lettere at få et overblik over interviewet og dets hovedkonklusioner. Det var samtidig lettere at finde potentielle uddrag, der kunne bruges i produktet.

Fejlkilder ved den kvalitative metode

Ved den kvalitative metode indgår man selv som en potentiel fejlkilde. Den kvalitative metode er en interaktion mellem interviewer og interviewpersonen. Man kan i denne interaktion via sin opførsel og adfærd, potentielt påvirke interviewpersonen.

For at mindske denne risiko ved interviewet med Københavns Hovedbibliotek, valgte jeg at udføre interviewet meget struktureret. Spørgsmålene blev fuldt slavisk. Også selvom Københavns Hovedbibliotek svarede på spørgsmål der ville blive stillet senere.

En anden fejlkilde ved interviews er hvis interviewpersonen virker usikker. Denne fejlkilde blev forsøgt mindsket ved at interviewpersonerne på Københavns Hovedbibliotek tilsendt spørgsmålene inden interviewet og de blev sat ind i, i hvilken kontekst interviewet skulle bruges.

Ved at interviewpersonerne fik spørgsmålene før interviewet afhjælpes også endnu en fejlkilde. At interviewpersonen giver korte svar.

Ved at få spørgsmålene kunne interviewpersonerne forberede sine svar. Dette kan gøre at interviewpersonen uddyber sine svar, men det gør samtidig også at interviewpersonen kan bestemme hvad der ikke skal med i interviewet.

Spørgeskemaundersøgelserne

Man kan beskrive en spørgeskemaundersøgelse som en undersøgelse med et relativt stort antal personer med et relativt begrænset antal variable – og at belysningen af disse forhold er på et relativt overfladisk niveau (Boolsen 2008). Hensigten med en spørgeskemaundersøgelse er at skabe et generaliserende billede af emnet.

Ideen med at lave spørgeskemaundersøgelser på de to biblioteker var at jeg kunne tilføre produktet noget statistik. På den måde kunne jeg analysere biblioteksbrugernes benyttelse af bogautomaterne på Københavns Hovedbibliotek og sammenligne dem med benyttelsen på Avedøre Bibliotek og på den måde skabe grobund for den inspiration og de redskaber jeg skulle lave til HvidovreBibliotekerne.

4 faser i en spørgeskemaundersøgelse

Boolsen (2008) peger på fire faser i forskningsprocessen bag spørgeskemaundersøgelser.

- Problemformulering og viden
- Planlægning
- Dataindsamling
- Analyse

Det ville være logisk at følge rækkefølgen i de fire trin i en arbejdssammenhæng. Men de fire faser skal ikke opfattes isoleret, men som elementer af en samlet problemløsende model. Derfor skal processen ikke følges stringent. Beslutninger i de enkelte faser påvirker hinanden, så man skal muligvis undervejs i spørgeskemaundersøgelsen gå en fase tilbage der tidligere er bearbejdet, hvis det er nødvendigt.

Disse fire faser er blevet benyttet til udarbejdelsen, foretagelsen og analysen af spørgeskemaundersøgelserne.

1. Fase – Problemformulering og viden

I den første fase skal man tænke på emne, problemstilling, fagteori og forforståelse

Der kan være forskellige formål med en spørgeskemaundersøgelse og forskellig viden, der skal produceres. Traditionelt skelnes der i samfundsvidenskaberne mellem tre forskellige videnskabsteoretiske paradigmer, der hver indeholder forskellige positioner: Positivism, hermeneutisk og kritisk teori. Spørgeskemaundersøgelser i det positivisme paradigme forholder sig objektivt til verden. Der kan være spørgsmålstyper som handlingsspørgsmål, erfaringsspørgsmål og baggrundvariable.

Der arbejdes objektivt og neutralt og der involveres ikke i respondenternes situation. I den hermeneutiske spørgeskemaundersøgelse arbejdes der subjektivt og fortolkende. Her skal

respondenten forstås. Spørgsmåltyper der præger den hermeutiske spørgeskemaundersøgelse er holdningsspørgsmål, spørgsmål om tro, værdier og moral.

Ved spørgeskemaundersøgelser i det kritiske paradigme vil spørgsmål typisk i en sammenhæng med positivistiske spørgsmål om magt, konflikter, barriere o.l. (Boolsen 2008).

Spørgeskemaundersøgelserne på Københavns Hovedbibliotek og Avedøre Bibliotek indeholder både spørgsmålstyper fra det positivistiske paradigme og det hermeneutiske paradigme.

Nedenfor i figur 1 - 3 ses spørgsmålene i spørgeskemaundersøgelserne. Spørgsmål 1 – 7 ligger indenfor den positivistiske spørgeskemaundersøgelse da det er baggrundsvariable og handlingsspørgsmål. Spørgsmål 8 – 13 ligger derimod indenfor den hermeneutiske spørgeskemaundersøgelse da det er holdningsspørgsmål.

Problemformulering og spørgeskemaundersøgelsen

Boolsen (2008) siger at man skal holde problemformuleringen for øje, når man laver spørgsmål til spørgeskemaundersøgelser. Det er essentielt at formuleringen af spørgsmålene kan give svar på problemformuleringen (se problemformuleringen i afsnittet om målbeskrivelsen).

Man skal naturligvis tage alle spørgsmålene i betragtning når hovedspørgsmålet og underspørgsmålene skal besvares, men grundet antallet af respondenter ved spørgeskemaundersøgelserne - 25 respondenter på Københavns Hovedbibliotek og 19 på Avedøre Bibliotek – og selve resultaterne af undersøgelserne, blev der lagt væsentligt mere vægt på første underspørgsmål. Det vurderedes også at produktet ville få mest ud af at bruge flere kræfter på første underspørgsmål.

Det vurderedes også at med størrelsen på undersøgelserne kunne det blive problematisk at identificere forskellige brugergrupper i det andet underspørgsmål.

2. Fase - Udformning af spørgsmålene

Fase 2 indeholder valg af design, population og konstruktion af spørgeskemaerne.

Der er forskellige spørgsmålstyper, som er i brug i spørgeskemaundersøgelsen til København Hovedbibliotek og Avedøre Bibliotek.

Boolsen (2008) skriver at det er vigtigt at spørgeskemaundersøgelser indeholder baggrundsvariable. Det skyldes at man i undersøgelsens svar kan identificere sammenhænge.

De første to spørgsmål i spørgeskemaundersøgelserne er typiske baggrundsvariable.

1.Køn
2.Alder

Figur 2: Baggrundsvariable

Hensigten med de næste fire spørgsmål var at kunne tegne et billede af brugernes profil.

- 3.Hvor ofte kommer du på biblioteket?
- 4.Hvor tit låner du bøger?
- 5.Hvor finder du inspiration til bøger?
- 6.Er du målrettet eller impulsiv bruger?

Figur 3: Handlingsspørgsmål

Den sidste række spørgsmål omhandler bogautomaterne.

- 7.Har du prøvet bogautomaterne?
- 8.Hvad synes du om bogautomaten?
- 9.Blev du inspireret af at benytte bogautomaten?
- 10.Lægger man mærke til bogautomaterne i rummet?
- 11.Er bogautomaten let at bruge?
- 12.Ville du bruge bogautomaten igen?
- 13.Har du nogle forslag til ændringer/forbedringer af bogautomaten?

Figur 4: Holdningsspørgsmål

Boolsen (2008) argumenterer for at man i spørgeskemaundersøgelser skal undgå lange spørgsmål. Med lange spørgsmål kan det ske at respondenter bliver overvældet over mængden af tekst og give op. Det kan også være at respondenter ikke kan huske starten på spørgsmålet når det er læst til ende.

Man skal også undgå spørgsmål der kræver særlig viden. Spørgsmålene skal kunne forstås af alle.

Man skal også tænke på hvilken situation respondenter er i, når spørgeskemaet skal udfyldes.

Biblioteksbrugere kan have mange forskellige formål med at benytte biblioteket. Nogle brugere er målrettede og bruger udelukkende biblioteket for at hente bøger de enten har bestilt over internettet eller ved hvor er, eller som studieplads. Andre er mere impulsive og græsser mellem reolerne. En tredje gruppe bruger biblioteket som 3. sted eksempelvis for at læse dagens avis i fred og ro. Nogle er imødekomende mens andre ikke er osv.

Derfor blev hovedparten af spørgsmålene konstrueret som korte lukkede spørgsmål, så de ville være hurtige og lette at besvare. Alle spørgsmål undtagen to – ”Hvad synes du om bogautomaten?” og ”Har du nogle forslag til ændring/forbedring af bogautomaten?” – er lukkede spørgsmål.

Disse to spørgsmål er åbne holdningsspørgsmål.

Spørgsmålene er formuleret åbne, så respondenter har mulighed for at beskrive sine holdninger med sine egne ord. Dette gør dog også, at man ikke kan fortolke svaret og bruge det statistisk.

Spørgsmålene hvor brugernes profil skal tegnes, er handlingsspørgsmål. Det skyldes at de omhandler hvordan respondenter agerer i forskellige situationer.

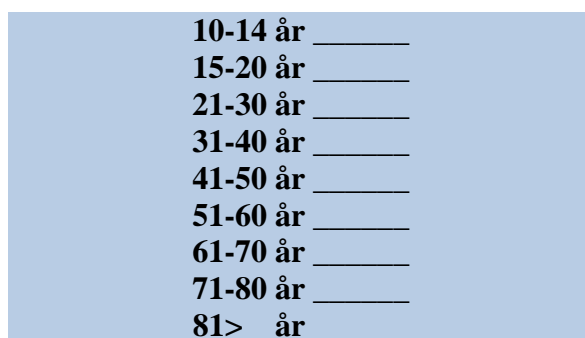
Spørgsmålene der omhandler bogautomaterne, er holdningsspørgsmål.

Ved holdningsspørgsmål trækkes der på respondenterens holdninger til et emne.

I de lukkede spørgsmål har jeg valgt svarkategorierne ”ja”, ”nej” og ”ved ikke”. Ved at udelade en neutral svarkategori som ”ved ikke”, kan man ”presse” respondenterne til at tage stilling til spørgsmålet.

Det vurderedes at dette ikke var nødvendigt, men at et ”ved ikke” svar også var et aspekt der muligvis kunne bruges i analysen.

I forhold til spørgsmålet om alder ser kategorierne ud som i figur 5.

10-14 år	_____
15-20 år	_____
21-30 år	_____
31-40 år	_____
41-50 år	_____
51-60 år	_____
61-70 år	_____
71-80 år	_____
81> år	_____

Figur 5: Alderskategorier

Det er valgt at hvert årti har en kategori. Årtiet 10 – 20 er delt op i to. Det skyldes at jeg i undersøgelsen ville have alle biblioteksafdelingerne repræsenteret.

Det blev vurderet at aldersgruppen 10- 14 er de ældste brugere af børnebiblioteket, 15-20 er ungdomsbiblioteket og 20 år og op, er voksenbiblioteket.

3. Fase. Udeling af spørgeskemaerne

Tredje fase berører interviewmetode, distributionsmetode – skemaerne ud, svarene hjem.

Spørgeskemaerne blev uddelt fysisk på begge biblioteker, på de afdelinger hvor bogautomaterne var sat op. På Hovedbiblioteket var det i afdelingen skønlitteratur på 1. sal og afdelingen for viden på 2. sal.

På Avedøre Bibliotek var det på alle afdelinger, børne, unge og voksenafdelingerne.

Udvælgelsen var forholdsvis tilfældig. Jeg valgte mest biblioteksbrugere der græssede blandt reolerne. Samtidig gik jeg efter at få en repræsentativ gruppe af respondenter dvs. ligeligt fordelt mellem køn og alder.

Da jeg konfronterede biblioteksbrugerne fortalte jeg dem om hvad jeg spørgeskemaerne skulle bruges til, så de havde en forståelse for hensigten.

De fleste jeg spurgte var imødekommende og ville gerne udfylde spørgeskemaet, men der var også nogle der virkede irriterede over at blive forstyrret. Ud af spørgeskemaundersøgelserne fik jeg 25 respondenter på Københavns Hovedbibliotek og 19 respondenter på Avedøre Bibliotek.

Det var lettest at skaffe respondenter på Københavns Hovedbibliotek, både fordi der kommer flere biblioteksbrugere end på Avedøre Bibliotek, men også fordi der kommer alle slags typer.

4. Fase - Databehandling af spørgeskemaundersøgelserne

Fjerde og sidste fase omhandler databehandling, analyse, fortolkning og vurdering af det indsamlede data.

Spørgeskemaundersøgelserne blev behandlet i Microsoft Office Excel 2007. Spørgeskemaerne blev tilføjet i et Excel ark og der blev lavet figurer til de forskellige spørgsmål, så det var overskueligt. Jeg valgte Microsoft Office Excel 2007, da det er let at betjene og da der var forholdsvis få respondenter var der ikke behov for software der er udelukkende beregnet til at analysere data af spørgeskemaundersøgelser.

Spørgeskemaundersøgelserne blev analyseret både ved at sammenligne svarene fra de to biblioteker, men også ved at finde interessante pointer blandt svarene fra bibliotekerne hver især.

Da der ikke var lige mange respondenter i spørgeskemaundersøgelserne på de to biblioteker, kunne jeg ikke sammenligne tallene direkte. Derfor valgte jeg at sammenligne dem procentmæssigt.

Potentielle fejlkilder ved spørgeskemaundersøgelserne.

Ved de kvantitative spørgeskema er der en række fejlkilder, man skal tage i betragtning. Ved at have disse fejlkilder i baghovedet når man laver spørgeskemaet, kan mange af fejlkilderne undgås.

Skæv repræsentativitet: Skævheden kan ske hvis spørgeskemaundersøgelsens respondenter ikke er forholdsvis lige fordelt mellem mænd og kvinder og hvis man ikke har omtrent lige mange fra alle alderskategorier.

I spørgeskemaundersøgelserne til produktet fik jeg på begge biblioteker omtrent lige mange respondenter af mænd og kvinder. I forhold til alderskategorierne var der problemer på Københavns Hovedbibliotek med at finde respondenter fra den helt unge alderskategori 10-14 år. Dette skyldes at spørgeskemaundersøgelsen fandt sted på de afdelinger hvor bogautomaterne stod og der kom denne aldersgruppe ikke. De ældste aldersgruppe 81 og op kunne heller ikke findes. Ellers var resten af alderskategorierne vel repræsenteret.

På Avedøre Bibliotek var alle alderskategorier repræsenteret undtagen 81 og op. Der kommer rigtig mange unge på dette bibliotek, så denne alderskategori var imodsætning til Københavns Hovedbibliotek, lette at få fat på.

En anden fejlkilde kan være at populationen er fejlvalgt. Er det de rigtige mennesker man har brugt i spørgeskemaundersøgelse?

I spørgeskemaundersøgelserne spurgte jeg tilfældige biblioteksbrugere da det var det spørgeskemaundersøgelserne var beregnet til.

En tredje fejlkilde er hvis svarprocenten er for ringe eller der er for stort frafald. Hvis man ikke har svar nok, til at lave en fornuftig undersøgelse. Med 25 respondenter på Københavns Hovedbibliotek og 19 på Avedøre Bibliotek, er det en forholdsvis lille undersøgelse. Grunden til at jeg stoppede ved disse tal var, for det første fordi det var meget svært at finde respondenter og for det andet fordi jeg begyndte at se et mønster da jeg havde dette antal respondenter.

Det kan også være et problem hvis respondenterne ikke forstår, eller misforstår spørgsmålene. Derpå for man en ugyldig undersøgelse. Alle spørgsmålene i spørgeskemaundersøgelserne er kortfattede og nemme at forstå.

En sidste fejlkilde der kan nævnes er hvis respondenterne ikke kan/ ikke vil svare på spørgsmålene.

Denne fejlkilde kan hænge sammen med måden man konstruerer spørgeskemaet.

I spørgeskemaundersøgelsen er der en række spørgsmål man kun kan besvare hvis man har prøvet bogautomaterne. Det drejer sig om spørgsmålene 8, 10, 11, 12 og 13.

Det er der dog ikke blevet slået fast i spørgeskemaet, så nogle af de respondenter der ikke har benyttet dem, har besvaret disse spørgsmål forskelligt. Disse er derfor irrelevante og ugyldige og er derfor ikke taget med i spørgeskemaundersøgelsesresultater. Med en sætning som eksempelvis ”*hvis du har benyttet bogautomaterne, svar på følgende*”, inden disse spørgsmål kunne dette problem været undgået.

Blandt den række spørgsmål der kun kan besvares hvis man har benyttet bogautomaterne, er der et spørgsmål der lyder *Lægger man mærke til bogautomaterne i rummet?*. Spørgsmål 9. Dette spørgsmål kan besvares af alle og skulle derfor have ligget tidligere. På den måde ville der have været et bedre flow i spørgsmålene.

Svarprocenten var stor ved dette spørgsmål, men det kunne have haft konsekvenser for svarprocenten at det spørgsmålet er placeret netop der. Respondenterne kunne have overset spørgsmålet, hvis de havde opfattet at resten af spørgsmålene ikke kunne besvares hvis man ikke havde prøvet bogautomaterne.

To andre spørgsmål i spørgeskemaundersøgelserne der kan diskuteres er de to åbne spørgsmål, hvor respondenterne skal give sin mening til kende. Disse spørgsmål blev ofte ignoreret af respondenterne, så svarprocenten var meget lav. Hvis der var lavet svarkategorier, så respondenterne kun skulle tage stilling til dem, ville der muligvis have været en højere svarprocent.

Teori – Teorien bag produktet

Brugeradfærd og serendipitet

Indenfor brugeradfærd på biblioteker snakker man om to retninger. Den konvergente informationsadfærd og den divergente informationsadfærd.

Den konvergente informationsadfærd bærer præg af at være målrettet og fokuseret (Bjørneborn 2008). Denne brugertype har et bestemt erinde med at benytte biblioteket og lader sig sjældent eller aldrig distrahere for at nå deres mål.

Den divergente informationsadfærd er eksplorativ og intuitiv. Denne brugertype er impulsive i deres informationssøgninger og lader tilfældet råde.

Indenfor den divergente informationsadfærd kan man snakke om begrebet ”Serendipitet”.

Serendipitet betyder det at man finder noget materiale, uden at have ledt efter det.

Begrebet blev opfundet af Horace Walpole i 1754, da han ville beskrive et heldigt fund til en ven i et brev. Horace Walpole talte om ”discoveries by accident and sagacity”. Accident (tilfældet) og sagacity (skarpsindighed). Et møde mellem en persons ”sagacity” skarpsindighed eller årvågenhed og det tilfældige ”accident”.

Lennart Björneborn har sat serendipitetsbegrebet i en bibliotekssammenhæng, idet han har lavet 10 serendipitetsfaktorer. Dette kan beskrives som funktioner på biblioteker der leder til serendipitet.

Serendipitetsfaktor	Forklaring
Uhindret adgang	Brugerens uhindrede, direkte adgang til informationsressourcer.
Diversitet	Rig mangfoldighed af emner, materialer, genrer, medier, personer, aktiviteter og rum.
Eksponering	Nysgerrighedsskabende formidling af informationsressourcer.
Kontraster	Iøjnefaldende differentiering med blikfang og variation i formidlingen; inkl. 'stille'-zoner og eksponeringszoner
Markører	Tydelig skiltning, oversigtskort, henvisninger og andre rum-markører kan trigge brugeres interessesfære.
Uperfekte sprækker	Biblioteket accepterer en vis grad af personale- eller brugerskabt rod
Krydskontakter	Kontaktflader på tværs af emner, materialer, genrer, medier, personer, aktiviteter og rum
Multi-reatability	Mange adgangsveje som brugerne kan vælge gennem biblioteket, hvorved uplanlagte materialer kan opdages undervejs
Explorability	Indretning indbyder til udforskning, bevægelse og græsning
Stopability	Indretning indbyder til at standse op, røre ved materialer, fordybe sig, sætte sig og relevansbedømme materialer, inkl. uplanlagte fund.

Serendipitet via informationsstandere og bogautomater

Informationsstandere og bogautomater har mange serendipitive karakteristika.

Informationsstanderens serendipitive karakteristika udtrykkes ved at bogforsider vises på skærmen. På den måde gøres man opmærksom på noget materiale, som man ikke har ledt efter.

Bogautomaterne har flere serendipitive karakteristika. På bogautomaterne skærm ses en virtuel bogreol med et antal materialer. Til højre på skærmen er der et antal kategorier, som materialer kan høre ind under. Der er ingen søgefunktion, så man kan ikke foretage målrettede søgninger. Der er heller ingen forside, så man er på den side, hvor den sidste biblioteksbruger der har benyttet bogautomat, har forladt den.

Man kan ved at trykke på materialerne komme ind på materialets egen side hvor man kan læse en lille beskrivelse af materialet. Inde på materialernes sider er der funktioner som "andre har også lånt", "af samme forfatter", "mere i samme serie" og en "prøve lykken" funktion, hvor man kan få bogautomaten til selv at vælge et materiale.

Mange af disse funktioner har serendipitiv karakter, fordi det afhænger af tilfældigheder, hvilket materiale der dukker op.

Delkonklusion - Har valget af metode og teori været den mest hensigtsmæssige?

Både valget af metode og teori har været fornuftigt. Teorien om serendipitet valgte jeg fordi jeg så en god sammenhæng mellem informationstanderens og bogautomaternes potentialer, og serendipitetsbegrebet.

Bjørneborns serendipitetsfaktorer blev inddraget da det beskriver serendipitetsbegrebet i en bibliotekskontekst og fordi de kunne benyttes både iforhold til informationsstandere og bogautomater som fysiske elementer i biblioteksindretningen og via deres indhold.

På den måde kunne serendipitetsfaktorerne indgå direkte i eksemplerne i inspirationen der blev lavet til HvidovreBibliotekerne.

Serendipitetsfaktorer skal dog ikke ses som en tjekliste for, om man indbyder til serendipitet eller ikke. Serendipitetfaktorerne skal ses som en ramme, for hvad man kan med informationsstandere og bogautomater i forhold til serendipitetsbegrebet.

Interviewet og spørgeskemaundersøgelsen på Københavns Hovedbibliotek supplerer hinanden godt, da man på sin vis for to sider af samme sag, som derfor kan diskuteres. Ved interviewet med ansatte for man det professionelle syn på sagen, mens man ved spørgeskemaet for biblioteksbrugerernes praktiske syn på sagen.

At vælge at udføre spørgeskemaundersøgelser på begge biblioteker gjorde at jeg kunne sammenligne de to spørgeskemaundersøgelser for at finde muligheder og barriere for bogautomater som litteraturformidlere. Interviewet blev brugt til at undersøge generelle praktiske problemstillinger ved bogautomaterne på Københavns Bibliotek, som så blev sat i forbindelse med Avedøre Bibliotek.

Redegørelse og analyse af projektførløbet og produktet

I det følgende afsnit vil der blive foretaget en redegørelse og analyse af projektets forløb og produktet. Der vil blive lagt vægt på valget af projektet, forberedelsen, indsamling af dataene, skrivefase, begrundelse for produktets opbygning, og præsentationen af produktet.

Valg af projekt

Første gang jeg kontakter HvidovreBibliotekerne er d. 11. juni da de har udbudt et projekt i IVAs projektdatabase omhandlende ipads i børneudlånet, som jeg var interesseret i.

Der holdes et møde med den ansvarlige for projektet, hvor jeg bliver præsenteret yderligere for projektet om ipads. Vi aftaler at jeg tænker over om det er et projekt for mig. Jeg skriver endnu en gang til HvidovreBibliotekerne og siger at jeg har besluttet at jeg gerne vil lave projektet. Jeg beslutter mig får at jeg i projektet vil lægge vægt på litteraturformidling på ipads. Jeg bliver inviteret til et møde d. 29. august omhandlende Ipads i Avedøre Biblioteks nye indretning. I den forbindelse hører jeg om flytningen af Avedøre Bibliotek.

Derfra begynder vi så småt at bevæge os længere væk fra ipadsområdet til en opgave om digital formidling på det nye Avedøre Bibliotek. Derefter ender vi med en målbeskrivelse om at jeg skal lave et projekt hvor jeg skal undersøge Avedøre Biblioteks nye informationsstandere og bogautomater som litteraturformidlere.

Forberedelse til interview og spørgeskemaundersøgelse

Jeg kontaktede Københavns Hovedbibliotek d. 20. September angående om jeg kunne komme og interviewe dem og foretage en spørgeskemaundersøgelse. Efter en mail korrespondance, aftalte vi at jeg skulle komme og interviewe dem d. 3 Oktober og lave spørgeskemaundersøgelse d. 25 og 26 oktober.

Derefter laver jeg interviewguiden og sender den til Københavns Hovedbibliotek d. 2. Oktober. Jeg tænkte det var bedst at tage en ting af gangen, så efter jeg har foretaget interviewet går jeg igang med spørgsmålene til spørgeskemaundersøgelsen, hvilket lå klar til d. 25 Oktober.

Indsamlingen af dataene

I mit projekt har indsamlingen af empirien været meget lang. Det skyldes først og fremmest at Avedøre Bibliotek åbnede op for deres nye indretning med informationsstander og bogautomater d. 1. November. Derfor kunne der ikke foretages nogen indsamling på Avedøre Bibliotek inden da.

Der var ingen problemer vedrørende interviewet, som gik helt som planlagt. Men med spørgeskemaundersøgelsen rendte jeg ind i nogle problemer.

Oprindeligt var tanken, at spørgeskemaundersøgelserne om bogautomaterne skulle vedrøre biblioteksbrugere der enten havde benyttet sig af bogautomaterne, eller havde vist interesse for dem.

Men det stod mig hurtigt klart da jeg var ude for at udføre spørgeskemaundersøgelsen d. 25 Oktober, at der ikke var biblioteksbrugere nok der brugte bogautomaterne, til at lave en spørgeskemaundersøgelse. Derfor måtte jeg i Boosens fire faser (se afsnit om spørgeskemaundersøgelser) gå fra fase tre til to og redigere spørgeskemaet, så det vedrørte alle biblioteksbrugere. Derfor spildte jeg også en hel dag af min spørgeskemaundersøgelse. Derfor fik jeg lov til af Københavns Hovedbibliotek, at komme tilbage endnu en dag og udføre spørgeskemaundersøgelsen. Jeg var ialt på Københavns Hovedbibliotek fire. Foruden d. 25 og 26 Oktober som der står skrevet i projektplanen, var jeg der også d. 2. og 5. November.

I forhold til empiriindsamlingen på Avedøre Bibliotek blev der skrevet i projektplanen at der vil blive udført ”observationer samt interviews”.

Dette blev korrigeret til spørgeskemaundersøgelse, hvor det samme spørgeskema, som der blev brugt på Københavns Hovedbibliotek, ville blive benyttet.

Ved denne ændring kunne jeg lave statistiske undersøgelser imellem spørgeskemaundersøgelserne på de to biblioteker.

I forhold til spørgeskemaundersøgelsen på Avedøre Bibliotek, havde jeg problemer med at skaffe respondenter. Dette skyldes at der ikke kom så mange på biblioteket, de timer jeg var der.

Den oprindelige idé med at svarene på spørgeskemaundersøgelserne på Avedøre Bibliotek indsamlet først d. 4. November og næst d. 18. November skulle sammenlignes for at finde ud af om bogautomaterne blev mere eller mindre benyttet, blev droppet, da der ikke kunne findes respondenter nok den første dag jeg var på stedet.

Efter de to dage hvor jeg udførte spørgeskemaundersøgelse på Avedøre Bibliotek, manglede jeg stadig respondenter. Derfor brugte jeg en ekstra dag, som ikke er skrevet i projektplanen, d 23. November. Jeg var altså i alt på Avedøre Bibliotek for at udføre spørgeskemaundersøgelsen tre gange.

I forhold til valget med at lave spørgeskemaundersøgelserne om, så det vedrørte alle biblioteksbrugere, mener jeg, at det var den rigtige beslutning. Af rent praktiske grunde, ville der have været et stort tidspres, hvis det ikke var blevet lavet om. For det andet giver det et mere rigtig billede af hvordan bogautomaterne opfattes og benyttes af biblioteksbrugere.

Jeg mener også at det var fornuftigt at udføre den samme spørgeskemaundersøgelse på begge biblioteker i stedet for kun at udføre den på Københavns Hovedbibliotek og så lave observationer og interviews på Avedøre Bibliotek.

På den måde fik jeg noget statistik jeg kunne sammenligne og analysere.

Grunden til at der ikke kunne skaffes respondenter nok ligger muligvis idet at jeg var for hurtigt ude. Biblioteket åbnede den 1. November og jeg udførte spørgeskemaundersøgelsen d. 4. November. Biblioteket havde muligvis ligget der for kort tid til at brugere kunne få et forhold til det og dets nye placering. En anden mulig faktor kunne være at det var en almindelig hverdag. Måske ville det have været bedre at udføre spørgeskemaundersøgelsen en weekend, hvor mange har fri og derfor tid til at besøge biblioteket.

Skrivefase

Efter d. 23. November havde jeg fået indsamlet alt det data jeg havde brug for, for at få skrevet produktet færdigt. Inden da havde jeg lavet alt det jeg kunne, uden at have samlet empirien dvs. afsnittet til teorien. Samtidig havde jeg i den tid også gjort mig mange overvejelser, som jeg senere kunne bruge, da al indsamlingen var gjort.

Kontakt med projektstedet

Kontakten med projektstedet var rigtig godt. Vi skrev udelukkende over mail under projektperioden. Vi snakkede en del om produktets udformning, da projektet ikke rigtig havde nogen projektbeskrivelse, da det blev formet hen af vejen. Vi blev sammen enige om at en rapport med en fremlæggelse var en god måde at formidle produktet.

Delkonklusion - projektforsløb

Mange valg er blevet taget mht. projektforsløbet. Både valg af projekt, metode og teori. Men selv om der har været problemer undervejs, har mange af dem har kun været gunstigt for projektet og lærerigt. Her tænkes specielt på ”observationer og interviews” på Avedøre Bibliotek der blev ændret til spørgeskemaundersøgelse. Problemerne ved spørgeskemaundersøgelserne havde været svære at forudsige. Man kunne have lavet en forundersøgelse, men det ville have været alt for tidskrævende.

Konkluderene kan det siges at forløbet er kørt godt trods problemer og de på sin vis tvungende ændringer af tidsplan kunne løses da tidsplanen var meget fleksibel.

Ved disse problemer viser produktet en

Opbygningen af produktet

Produktet har tre elementer. Første del omhandler teorien bag produktet. Anden del præsenterer resultaterne af spørgeskemaundersøgelserne. Tredje del beskriver den fundne inspiration og de fundne redskaber, som HvidovreBibliotekerne kan arbejde videre med.

Der er valgt at produktet skulle indholde et teoretisk afsnit fordi teorien bliver benyttet i i produktet til at finde inspiration og redskaber.

Det er derfor vigtig at man har et vidst kendskab til teorien. Samtidig er det også vigtigt, når det var hensigten, at de skulle kunne bruge det til senere brug.

Spørgeskemaundersøgelsen og interviewet er grundlaget for inspirationen og redskaberne. Derfor er det helt essentielt at spørgeskemaundersøgelsens resultater præsenteres så man derpå kan se hvordan man er kommet frem til de forskellige konklusioner.

Ved præsentationen af spørgeskemaundersøgelsens resultater gennemgås alle spørgsmålene. De illustreres med forskellige figurer, for at skabe et bedre overblik.

Interviewet er ikke gennemgået i samme grad, men de vigtigste pointer fremhæves i produktet. Spørgeskemaundersøgelsens resultater og interviewet foreligger også i produktet som bilag.

Sidste del er det element hvor inspirationen og redskaberne bliver præsenteret. Her beskrives de konklusioner der er draget ud fra spørgeskemaundersøgelsen og interviewet. Sammen med teorien, bruges spørgeskemaundersøgelserne og interviewet til at finde inspiration og redskaber til brugen af informationsstanderen og bogautomaterne, til litteraturformidling.

Præsentation af produktet

Jeg aftalte med projektstedet, at produktet skulle være en rapport som ligeledes blev præsenteret som et foredrag for de ansatte på Avedøre Bibliotek. Projektstedet havde modtaget produktet dagen forinden.

Mit foredrag kom til at bestå af en Power Point præsentation, som indeholdt de vigtigste pointer og konklusioner fra produktet. Foredraget indeholdte teorien bag produktet, undersøgelsens resultater og inspirationen der var blevet lavet på baggrund af undersøgelserne.

De ansatte havde mulighed for at supplere eller spørge ind til de forskellige elementer jeg præsenterede.

Jeg mener det var den rigtige måde at præsentere produktet på. På den måde kunne konklusionerne i produktet diskuteres og uddybes. Med en mundlig præsentation kan man også se de ansatte i øjnene og give dem et andet indblik i emnet, end produktet kan, når det står alene.

Efterfølgende har jeg overvejet om det ikke kunne have været en interessant vinkel, at præsentere produktet, ved at bruge inspirationen og redskaberne praktisk. Eksempelvis via en udstilling, så det kunne undersøges om produktets eksempler på tiltag, ville fungere i biblioteksrummet.

Delkonklusion – er målbeskrivelsen for projektet opfyldt?

Efter afleveringen af produktet - både og skriftligt og mundligt – skrev HvidovreBibliotekerne en feedback for hele projektet på mail. Den lød som følger.

Feedback på produktet: Litteraturformidling via informationsstandere og bogautomater – af Aske Bo Hansen – dec 2013

På HvidovreBibliotekerne har vi kun i ganske få måneder haft digitale informationsstandere og bogautomater. Vi har en bevidsthed om, at de giver store muligheder for litteraturformidling på en for os ny måde. Vi er endnu ikke helt på plads med, hvordan vi vil gøre det i praksis, og åbne over for inspiration og erfaringer fra andre biblioteker. Aske Bo Hansens produkt er med til at skærpe vores opmærksomhed på, at hvis vi skal bruge bogautomaterne og informationsstanderne med succes til at formidle litteratur, er vi nødt til at arbejde strategisk med indhold, målsætninger og succeskriterier for brugen af dem.

Aske Bo Hansens udsagn om at bogautomaterne er en åbenlys måde at skabe serendipitet på, er en spændende tanke, der giver os stof til at bruge de 10 serendipitetsfaktorer på en aktiv måde. Det giver os en teoretisk baggrund at knytte praksis op på. I praksis vil vi bruge de 10 serendipitetsfaktorer til at tænke litteraturformidling bredt. Vi vil blande analogt og digital formidling i det fysiske rum, så der sker en sammensmeltning i formidlingen. På den måde tror vi, at brugeren oplever skellet mellem digital og analogt sømløst, men går fra biblioteket beriget og inspireret til at låne nye materialer. I disse processer vil vi fra starten af have fokus på målsætning for brugen af informationsstanderne og bogautomaterne, og eksplicite hvordan vi forestiller os, at brugen af disse kan berige formidlingen, og ikke mindst, hvordan vi vil måle effekten.

Målbeskrivelsen lød på at der skulle undersøges hvilke muligheder Avedøre Biblioteks nye digitale ressourcer giver for digital litteraturformidling.

I projektplanen til hele projektet skrives der at den forventede effekt af projektet er at give HvidovreBibliotekerne ”inspiration og redskaber” til brugen af informationsstanderen og bogautomater i litteraturformidling. I produktet er der blevet introduceret en teori som kan bruges som ramme for hvad inspirationsstanderen og bogautomaterne kan bruges til. Samtidig er teorien blevet benyttet i inspirationen, så projektudbyderen kan se hvordan teorien kan bruges. Efter fremlæggelsen gav HvidovreBibliotekerne udtryk for at de fandt emnet spændende. Samtidig fik det også sat nogle tanker igang hos dem, som de tidligere ikke havde overvejet. Særligt da det nævntes i foredraget at i interviewet med Københavns Hovedbibliotek opfattedes det som om de manglede målsætninger, succeskriterier og faldgruber for bogautomaterne. Dette gav stof til eftertanke, da flere af de ansatte ikke havde overvejet en målsætning.

De tog også de forskellige eksempler på inspiration til sig og det satte forskellige diskussioner igang.

På dette grundlag menes det at HvidovreBibliotekerne mål med projektet er nået i produktet.

Konklusion

Formålet med dette erhvervsrelaterede projekt har været at undersøge hvilke muligheder Avedøre Biblioteks nye informationsstander og bogautomater, har iforhold til litteraturformidling.

Projektet skulle munde ud i en rapport hvilket indholdt tre dele. Først et teoretisk afsnit, hvor teorien bag produktet skulle præsenteres. Næst resultaterne af empiriindsamlingen. Og til sidst kulminationen af de to foregående afsnit, et afsnit som viste forskellig inspiration og redskaber til hvordan informationsstanderen og bogautomaterne kunne bruges til litteraturformidling.

Der blev der til projektet både udført et interview med Københavns Hovedbibliotek omhandlende deres bogautomater og spørgeskemaundersøgelser på Københavns Hovedbibliotek og Avedøre Bibliotek omhandlende bogautomaterne. Det var et fornuftigt valg at benytte både kvalitativ og kvantitativ metode, da man på den måde både fik de ansattes og brugernes syn på bogautomaterne.

Samtidig kunne der tilføres nogle statistiske undersøgelser ved at udføre spørgeskemaundersøgelser på både Københavns Hovedbibliotek og Avedøre Bibliotek hvilket kunne benyttes i den tredje og sidste del af rapporten.

Til projektet blev der brugt en teori om serendipitet på biblioteket. Denne blev brugt da der sås en direkte sammenhæng mellem informationsstanderen og bogautomaternes potentialer og serendipitetsbegrebet i en bibliotekskontekst.

I forhold til projektets forløb og tidsplanen, har der været nogle uforudsete forhindringer, som har gjort at der skulle laves nogle ændringer.

I forhold til spørgeskemaundersøgelsen var der flere udfordringer. Spørgeskemaundersøgelserne skulle først have rettet sig mod biblioteksbrugere der enten havde benyttet bogautomaterne eller havde vist interesse for dem, men da der var mangel på respondenter til det oprindelige spørgeskema, blev spørgeskemaspørgsmålene ændret så det rettede sig mod flere brugere. Denne revidering var nødvendig, men den kunne godt have været genovervejet, da der kunne være lavet et bedre og mere naturligt flow i spørgsmålene, i revideringen.

I følge tidsplanen skulle spørgeskemaundersøgelserne udføres over to dage på både Københavns Hovedbibliotek og Avedøre Bibliotek, men dette blev lavet om til fire besøg på Københavns Hovedbibliotek og tre besøg på Avedøre Bibliotek, da der ikke kunne findes nok respondenter.

Interviewet forløb imodsætning til spørgeskemaundersøgelsen helt efter projektplanens beskrivelse, og det vurderes også at der kom det ud af det, som det var ønsket.

Det færdige produktet blev præsenteret for de ansatte på Avedøre Bibliotek, hvor de efterfølgende kom med en feedback.

Det fremhæves at de har fået nogle redskaber i serendipitetsfaktorerne hvilket giver dem en teoretisk baggrund at knytte praksis op på.

De fremhæver også at hvis informationsstanderen og bogautomaterne skal være succesfulde, skal der arbejdes strategisk med indhold, målsætninger og successkriterier. Disse udsagn viser at målsætningen med projektet er opfyldt.

Alt i alt har projektet været meget spændende at lave. Selvom der er kommet problemer hen af vejen, er de blevet løst på rigtige gode måder, og løsningerne har på mange måder gavnet projektet. Eksempelvis at observationer og interviews” på Avedøre Bibliotek, blev rettet til spørgeskemaundersøgelse, så det kunne sammenlignes med Københavns Hovedbibliotek.

Perspektivering

Formidling i det offentlige rum

Informationsstandernes og bogautomaternes interaktion med brugeren og dens serendipitive karakteristika, kan perspektiveres til moderne måder at skabe reklamer på.

Clear Channel Danmark er en udbyder af outdoor reklamer.

Internetboghandelen Saxo.com igangsatte fra d. 7. oktober til d. 31. December 2013 sammen med Clear Channel en outdoor kampagne, ved to metrostationer i København (Clearchannel 2013). Metrostationerne Frederiksberg og Nørreport blev forvandlet til virtuelle boghandeler. Fokusområdet var interaktion og salg på stedet.

Outdoor kampagnen var en virtuel bogreol, som forestillede en bogreol som den kunne se ud i en boghandel. Både med bøger stående med bogryggen udad og med bøger stående med forsiden udad. I bogreolen var der placeret QR koder, så man kunne læse om og købe forskellige materialer enten digitalt via sin smartphone eller tablet eller ved at bestille et fysisk materiale via Saxo.com's hjemmeside.

Måden at formidle litteratur i denne outdoor kampagne, minder om bogautomatenes. Kampagnen er en måde at skabe serendipitet, da man bliver mødt af litteraturformidling, som ikke er forventet. En anden faktor hvor kampagnen og bogautomaterne minder om hinanden er, at begge aktører spiller på det visuelle udtryk.

Begge aktørers layout er en virtuel bogreol. Forskellen er at kampagnens layout er statisk hvor interaktionen sker med hjælp af QR koderne, mens bogautomaternes layout er dynamisk som udtrykkes via en touchskærm.

En tredje måde at der er en sammenhæng mellem kampagnen og bogautomaterne er at begge dele er nyt og moderne og nye måder at tænke litteraturformidling. Outdoor kampagnen fra Saxo.com er den første af sin slags i Danmark. Samtidig er brugen af QR koder forholdsvis ny.

Bogautomaterne er også et moderne tiltag i bibliotekssammenhæng. Det er kun Københavns Hovedbibliotek og Avedøre Bibliotek, der har dem, så det er ikke en slags litteraturformidling, man kan se på et hvert bibliotek.

Clear Channel har også lavet en anden kampagne for SuperBest hvor de lavede en metrostation om til et virtuelt supermarked. Her kunne ses en masse vare, som man via QR koder kunne undersøge.

Saxo.com og SuperBest kampagnen kan relateres til informationsstanderen og bogautomaterne idet de spiller på serendipiteten og sammensmeltningen mellem digitale og fysiske medier eller produkter.

Clear Channels kampagner har en serendipitiv funktion idet det påvirker folk på farten. Sammensmeltningen mellem digitale og fysiske medier ses i Clear Channels reklamer ved QR koderne.

Ved informationsstandere og bogautomater ses sammensmeltningen i det at begge er virtuelle digitale medier.

Digitalisering i fremtiden

Projektet stiller et spørgsmål til bibliotekerne. Med smartphones og E-bogslæsere er der ingen tvivl om at digitalisering er fremtiden, men hvilken rolle skal digitalisering spille for bibliotekerne? Kan – hvordan kan - digitalisering forenes med det fysiske folkebibliotek, eller fungerer de bedst hver for sig?

Undersøgelserne viser jo at biblioteksbrugere ikke automatisk inspireres af moderne, smarte digitale ressourcer som informationsstandere og bogautomater.

Evaluering

Under bacheloruddannelsen savnede jeg meget noget praktik, eller andre måder hvorpå jeg kunne prøve mine kompetencer af.

Det erhvervsrelaterede projekt har været med til at afprøve mine kompetencer indenfor biblioteks- og informationsvidenskab og været det element jeg har savnet i bacheloruddannelsen.

Derfor mener jeg at det erhvervsrelaterede projekt er en meget god og lærerig måde at afslutte uddannelsesforløbet på.

Jeg føler at jeg efter dette projekt, ved at have mærket pulsen på biblioternes situationen lige i øjeblikket, er meget klar til at foretage mig et job indenfor biblioteksområdet.

Det har været en stor og spændende udfordring at skulle planlægge et helt projekt selv. Både i form af hvilke teorier der skulle benyttes, men også valget af metode. Selvom det på mange måder er en stor mundfuld stortset at varetage et projekt selv. Især når man er alene om det. Men ved at arbejde med det selvstændigt, har jeg fået testet alle opgavens elementer, hvilket jeg har været meget glad for.

Valget ved både at skulle lave et interview og udføre spørgeskemaundersøgelser har været meget udfordrende da jeg især ved spørgeskemaundersøgelserne kom jeg ind i nogle problemer, der gjorde at jeg skulle tænke anderledes, end hvad der egentlig var planlagt.

Derfor har jeg lært hvordan man, hvis man skal foretage spørgeskemaundersøgelser, skal have nogle løsninger i baghånden, hvis det ikke forløber som planlagt. Eksempelvis var det heldigt, at jeg havde så god tid til at foretage empiriindsamlingen, så jeg kunne bruge flere dage, på at udføre spørgeskemaundersøgelserne, men havde tidplanen været mere presset, havde problemerne ved spørgeskemaundersøgelserne været større.

Det erhvervsrelaterede projekt har også hjulpet mig med at finde ud af, hvad jeg synes der er spændende indenfor biblioteks- og informationsvidenskab og hvad jeg kunne tænke mig at arbejde med i fremtiden.

Litteraturliste

Bjørneborn L. (2008) Serendipitetsfaktorer og brugeradfærd på det fysiske bibliotek. Dansk Biblioteksforskning Vol 4 No 2 s. 41-51

Boolsen, M.W. (2008) Spørgeskemaundersøgelser – fra konstruktion af spørgsmål til analyse af svarene. Hans Reitzels Forlag.

Clearchannel (2013) Saxo-kampagne i metroen demonstrerer nye muligheder med outdoor. Lokaliseret d. 3 Januar på:
<http://clearchannel.dk/sites/default/files/pressemeddelelse.pdf>

Exe Christoffersen, E (2007). Kunsten at snuble : Om serendipitet og benspænd.
Peripeti : tidsskrift for dramaturgiske studier : Særnummer 2007 : Serendipitet.
s. 15-33. Lokaliseret d. 5 December 2013 på:
http://www.peripeti.dk/pdf/peripeti_saernummer_serendipitet.pdf

Fontana, A. & Frey, J. H. (1994) Interviewing: The Art of Science. i Handbook of Qualitative Research: 361-376, Norman K. & Lincoln Denzin, Yvonna S. (eds.). London

Kvale, S & Brinkmann, S (2009), InterView – Introduktion til et håndværk. 2. udgave. Hans Reitzels Forlag.

Bilag

Projektplan

Aske Bo Hansen, Det erhversrelaterede projekt, IVA København.

Vejleder: Haakon Lund

Målbekrivelse:

HvidovreBibliotekerne er i gang med en flytning af Avedøre Bibliotek. Med flytningen vil man samtidig fornye biblioteksrummet, ved at skabe flere digitale muligheder.

I den nye indretning vil der være informationsstandere, QR materialeformidling og virtuelle bogautomater. Avedøre Bibliotek slår dørene op for den nye indretning d. 1. November 2013.

Målbekrivelsen for HvidovreBibliotekerne er at der skal undersøges hvilke muligheder de nye digitale ressourcer giver for digital litteraturformidling.

Udfra målbekrivelsen er følgende problemformulering blevet udarbejdet:

Hvordan kan man formidle litteratur via informationsstandere og digitale bogautomater?

- Hvordan kan man formidle litteratur mellem digitale og fysiske medier?
- Hvordan kan man formidle litteratur til forskellige brugergrupper?

Metodebeskrivelse:

Arbejdsformer:

Der vil hovedsageligt blive arbejdet med projektet hjemme med undtagelse af møder mellem den studerende og projektsted og indsamlingen af empirien: interview, spørgeskemaundersøgelse og observationer.

Undersøgelserformer:

Empirien vil bestå af:

- Interview med to ledere på Københavns Hovedbibliotek.
- Spørgeskemaundersøgelse af brugere på Københavns Hovedbibliotek.
- Observationer samt interviews af brugerne på projektstedet i løbet af November.

Københavns Hovedbibliotek bruges i projektet som udgangspunkt for en undersøgelse af digitale bogautomater, da de har dem i brug og derfor har erfaringer med dem.

Der vil i projektet både gøres brug af et interview og en spørgeskemaundersøgelse.

Der vil blive foretaget et interview af to ledere på Københavns Hovedbibliotek, der har med deres bogautomater og digital formidling at gøre, med henblik på at undersøge deres strategi for digital litteraturformidling.

Der vil derudover også blive foretaget en spørgeskemaundersøgelse af brugere af de digitale bogautomater på Københavns Hovedbibliotek, med henblik på at undersøge hvordan brugerne agerer i dette digitale rum. Hensigten er undersøge brugernes adfærd, så man kan lave en strategi for hvordan en hensigtsmæssig litteraturformidlingen via den digitale bogautomat, kan udformes.

Efter åbningen af Avedøvre Bibliotek d. 1. November vil brugernes adfærd ved den nye indretning blive observeret. Samtidig vil brugerne af Avedøre bibliotek blive interviewet om den nye digitale indretning. Dette vil gøres af to omgange. En i starten af november og en i midten af november, for at se, om der er sket en forskel.

Rapporteringsformer:

Der vil løbende foregå rapportering til projektsted og vejleder, primært over mail. Møder kan aftales efter behov.

Evalueringsformer:

Der vil være løbende evalueringer mellem studerende og vejleder hvis det er nødvendigt.

Ressourcer:

Under interviewet vil der blive benyttet en diktafon som dokumentation.

Spørgeskemaundersøgelsen vil blive uddelt til brugerne af den studerende i papirform på Københavns Hovedbibliotek.

Resultaterne ved spørgeskemaundersøgelserne vil blive analyseret med Microsoft Excel.

Der er ingen nævneværdige udgifter ved projektet.

Slutprodukt:

Projektstedet ønsker at produktet skal være en rapport over mulighederne ved at bruge informationsstandere og bogautomater til literaturformidling.

Derudover vil den studerende lave et foredrag for HvidovreBibliotekerne, hvor resultaterne og konklusionerne fra produktet vil blive fremlagt. Datoen for foredraget vil blive aftalt med projektstedet i løbet af projektperioden.

Forventet effekt:

Projektets forventede effekt er at give HvidovreBibliotekerne inspiration og redskaber til hvordan man kan bruge informationsstandere og bogautomater, som literaturformidlere.

Opfølgning:

Det er aftalt med projektstedet, at de giver en feedback om projektets udførelse og resultater.

Tidsplan uge for uge:

Måned / ugenr.	Milepæle / delresultater	Tilstedeværelse på IVA / vejledermøder	Projektsted
Juni			
22			
23			
24	11. juni – kontakter projektsted via mail		
25			
26			28. juni - Møde på projektsted. Foreløbig kontrakt underskrives
Juli			
27			
28			
29			
30			
31			
August			
31			
32			

33			
34			
35			29. august - Møde på projektsted angående ipads på biblioteket
September			
35			
36			
37		9. september - Undervisning	
38		16. september – Undervisning 18. september – Møde med vejleder	19. september – møde på projektsted angående projektets produkt
39		23. september – Undervisning	27. september – Underskrivelse af projektplan
40			
Oktober			
40	3. Oktober - Interview med Københavns Hoved Bibliotek		
41			
42			
43	25 – 26 oktober – Spørgeskemaundersøgelse på Københavns Hovedbibliotek		

44		28. oktober - Undervisning	
November			
44			
45	4. November – Første observation og interview på Avedøre Bibliotek	4. November - Undervisning	
46			
47	18. November – Anden observation og interview på Avedøre Bibliotek		
48			
December			
48			
49		2. December - Undervisning	
50	10. December – Aflevering og fremlæggelse af produkt		
51			
52			
1			
Januar			
1			
2			
3			

4			
5			